

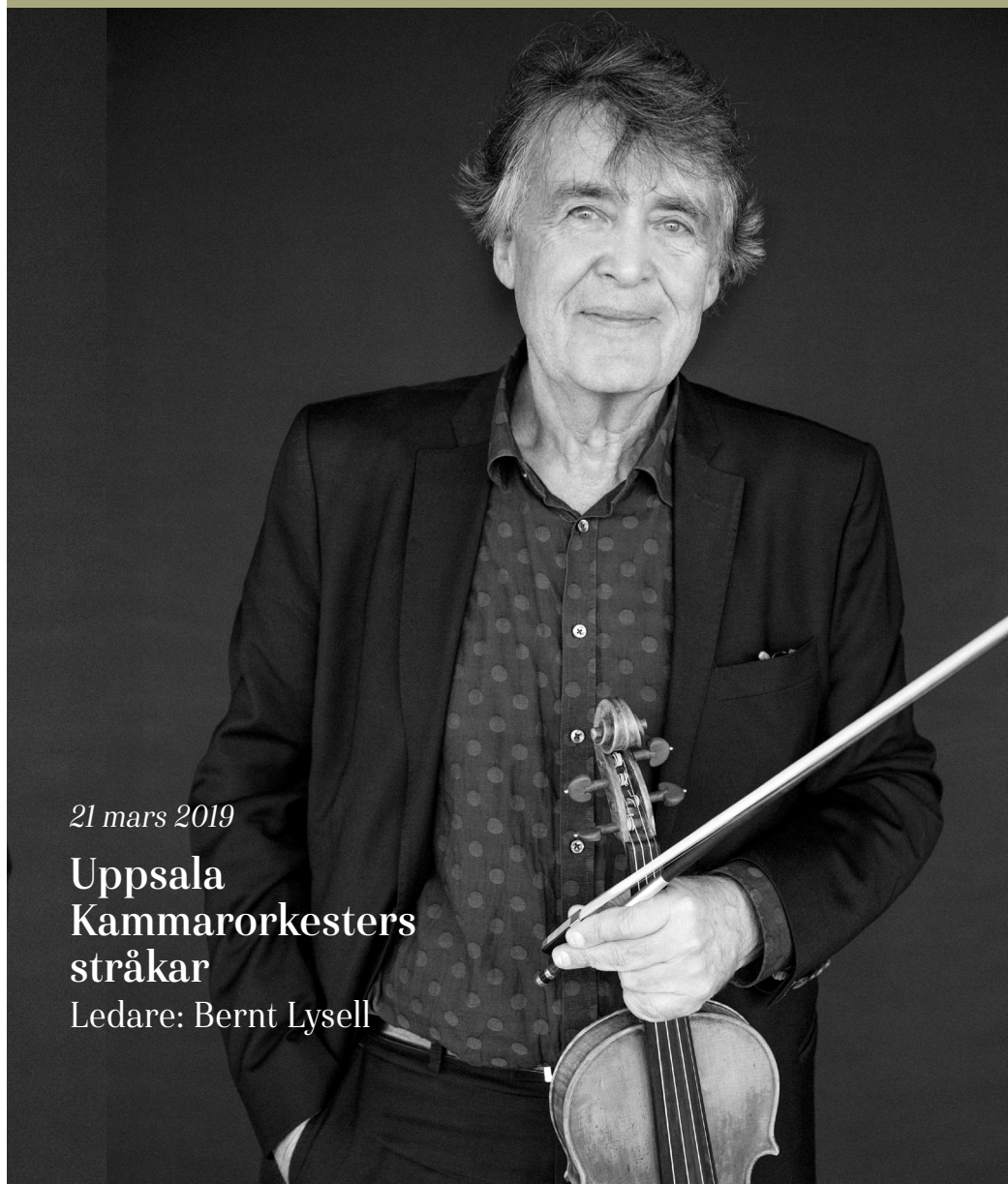

**MU
SIK**
I UPPLAND

21 mars 2019

**Uppsala
Kammarorkesters
stråkar**

Ledare: Bernt Lysell

Program

Edvard Grieg
1843-1907

Fra Holbergs tid Op 40
Preludium: Allegro vivace
Sarabande: Andante
Gavotte: Allegretto. Musette
Air: Andante religioso
Rigaudon: Allegro con brio

Ingvar Lidholm
1921-2017

Musik för stråkar

Ingvar Lidholm

Fantasia Sopra Laudi för solocello

PAUS

Elfrida Andrée
1841-1929

Andante, quasi una recitativo

Josef Suk
1874-1935

Serenad för stråkar Ess-dur
Andante con moto
Allegro ma non troppo e gracioso
Adagio
Allegro giocoso ma non troppo presto

Konserten beräknas pågå till ca 21.00

Uppsala Kammarorkesters stråkar

Violin 1

Bernt Lysell, ledare
Brusk Zanganeh
Dag Alin
Conny Lindgren
Jeffrey Lee
Anders Inge
Anders Lagerqvist
Tomas Ebrelius

Violin 2

Elin Emtell Rubinsztejn
Henriette Klauk

Anna Kroeker

Catharina Ericsson
Gabriele Freese
Christina Gustavsson
Hamberg

Viola

Ylva-Li Zilliacus
Matilda Brunström
Åsa Stove Paulsson
Sophie Bretschneider
Annette Maxe

Violoncell

Per Nyström
Louise Agnani
Sara Wijk
Gunnar Jönsson

Kontrabas

Barbro Lennstam
Eric Francett
Roger Bergman

Bernt Lysell

Bernt Lysell är en legend inom svenskt musikliv. Med sitt skönspele har han förgyllt konsertsalarna världen över.

Han började sin karriär 1970 då han blev anställd vid Kungliga Hovkapellet i Stockholm, varefter han år 1977 erhöll platsen som förste konsertmästare i Sveriges Radios Symfoniorkester. Under några år under 90-talet var han förste konsertmästare i Kungliga Filharmoniska orkestern, för att sedan återvända till Sveriges Radios Symfoniorkester fram till 2010. Samma år blev han anställd hos Musik i Uppland i Uppsala Kammarorkester och som konsertmästare i Uppsala Kammarorkester.

Med Uppsala Kammarorkester har han tidigare medverkat som solist i Brahms dubbelkonsert för violin och cello, i Ethel Smyths dubbelkonsert för violin och valthorn, och senast i Bartóks violinkonsert nr 2 våren 2017.

Som primarie i Lysellkvartetten gjorde Bernt Lysell många konserter i flera europeiska länder samt en rad inspelningar. Han har mottagit Litteris et Artibus och är medlem av Kungliga Musikaliska Akademien.

Per Nyström, cello

Per Nyström är sedan 2018 anställd hos Musik i Uppland i Uppsala Kammarorkester och som solocellist i Uppsala Kammarorkester. Han har tidigare varit medlem i Yggdrasilkvartetten, konstnärlig ledare för Aurora Festivals, samt solocellist i Camerata Nordica.

Per är även konstnärlig ledare för flera svenska festivaler, medlem av FEMUSC i Brasilien, Sydamerikas största klassiska festival, medlem av pianotrio Trio Elegiaque samt solocellist i Aurora Chamber Orchestra. Han är också hedersmedlem vid University of Aberdeen och innehavare av Kungliga medaljen Litteris et Artibus.

Per spelar på en Antonio & Giuseppe Gagliano cello från Neapel 1796.

Edvard Grieg

Femton år gammal flyttade Edvard Grieg till Leipzig för att studera komposition. Det gjorde "alla andra" vid den tiden, och violinhjälten Ole Bull hade övertygat föräldrarna om att gossens framtid låg i musiken. Lärare var den välrenommerade Carl Reinecke, men Grieg saknade något i undervisningen. Han tyckte den koncentrerade sig för mycket på äldre tonsättare, och bedrev därför självstudier av Chopins och Schumanns verk. Senare fortsatte han studera hos Niels W Gade i Köpenhamn.

Glädje av kunskaper i äldre musik kom han att ha senare, inte minst i *Holbergsviten*, egentligen *Fra Holbers tid*, en lysande pastisch som ursprungligen skrevs för piano men som snart fick sin förträffliga

stråckdräkt. Året var 1884, 200-årsjubileet av den norske författaren, filosofen och historikern Ludvig Holbergs födelse. Liksom Grieg bördig från Bergen, och naturligtvis en än idag världsberömd dramatiker i Molières anda.

I sin musikaliska hyllning använder Grieg sig av en sekvens av danser som är karaktäristisk för barockens sviter. Den sedvanliga finalen i form av en gigue har dock ersatts av en rigaudon, och här finns ingen allemande eller courante. Inspirationen kommer inte minst från de franska klaverkompositörerna, samtidigt som musiken i högsta grad genomsyras av Griegs egen starka personlighet.

Ingvar Lidholm

Ingvar Lidholms produktion är inte så stor, men i gengäld kvalitativt unik. Så har hans musik också generellt hållit sig kvar på repertoaren, och klarat tidens tand som få av generationskamraternas. Lidholm var med i den kontinentala utvecklingen, men aldrig bara imiterande. Han tillhörde

Hilding Rosenbergs många kompositionselever, spelade viola i Kungliga Hovkapellet, ledde Örebro Orkesterförening 1947-57, hade chefsposter på Sveriges Radio och blev professor i komposition vid Kungliga Musikhögskolan. Under 40-talet var han tongivande medlem av den så kallade Måndagsgruppen, som samlades i Karl-Birger Blomdahls etta på Drottninggatan i Stockholm för att dryfta både väldigt gammal och väldigt ny musik.

Musik för stråkar skrevs för stråkkvartett 1952 och uruppfördes som sådan av Kyn delkvartetten i Örebro året därpå. Det var tonsättaren Mátyás Seiber, Lidholms lärare under en kort tid, som föreslog omarbetningen för stråkorkester med tillagd kontrabasstämma. De båda satserna plus den avslutande codan spelas utan uppehåll. Stycket blev något av en vattendelare mellan tidig och sen Lidholm. Från den tidiga

produktionen utmärker sig körverket *Laudi* från 1947, det verkliga genombrottet. Då det 1977 blev dags att hylla en varmt uppskattad lärare blev det med ett tillskott till Lidholms relativt få kammarmusikaliska verk. *Fan-*

tasia sopra Laudī för solocello tillägnades Hilding Rosenberg på dennes 85-årsdag. Det är en återblick på studieåren och tillkomsten av *Laudi*, som här lånar ut melodiskt material till födelsedagsgratulationen.

Elfrida Andrée

Elfrida Andrée var en minst sagt unik person, lyckligtvis även född i en rätt speciell familj som erbjöd sitt helhjärtade stöd. Hon såg dagens ljus i Visby, fadern Andreas var både välbärgad läkare och politiskt radikal, och hans stora musikintresse överfördes till döttrarna. Elfridas syster Fredrika, gift Stenhammar, blev Kungliga Operans ledande sopran under ett par decennier.

Vid sexton års ålder tog Elfrida organistexamen vid Kungliga Musikaliska Akademien, då naturligtvis som den första kvinnan i landet. Det var bara det att kvinnor inte kunde söka och inneha organisttjänster. Men lagar kan ändras... i alla fall på Elfridas initiativ. Tjugo år gammal hade hon engagerat tillräckligt många riksdagsmän för att ordna den saken, och blev snart

organist i Finska kyrkan i Stockholm. Nu ville Elfrida också gärna bli telegrafist. Fast kvinnor fick ju inte... 1863 lyckades hon genomdriva ännu en lagändring och examinerades samtidigt som telegrafiasistent, då motståndet till sist övervanns ett mycket populärt kvinnoyrke. 1867 blev Elfrida domkyrkoorganist i Göteborg, den första kvinnan i Europa på en sådan post, en tjänst som hon behöll till sin död.

Hon var huvudsakligen självlärd som tonsättare, undantaget studier för Ludvig Norman under 1860 och två månaders innötning av instrumentation hos Niels W Gade. Produktionen blev omfattande: Orkesterverk, kammarmusik, pianomusik, orgelverk, kantater med mera, totalt ett hundratal kompositioner. Inklusive operan *Fritiofs saga*, ett samarbete med Selma Lagerlöf som de båda hoppades skulle inviga Stockholmsoperans nya hus 1898, men som uruppförs i Göteborg först samma kväll som detta skrivs!

Andante quasi recitativo för stråkorkester antas ha blivit uruppfört i maj 1877, men det kan eventuellt ha hänt tidigare. Verket lär ha tillhört Elfridas egna favoriter, och material ur det lilla stycket dök även upp i flera senare kompositioner. Exempelvis i Orgelsymfoni nr 1 i h-moll, ett av de endast två verk som trycktes under hennes livstid.

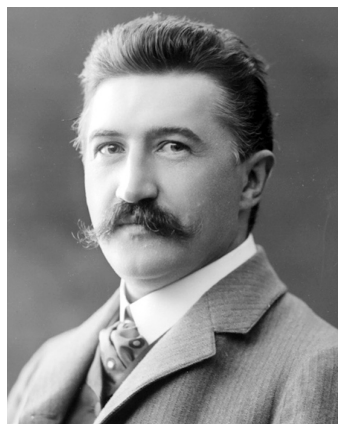
Josef Suk

Den tjeckiske tonsättaren och violinisten Josef Suk levde sina trettio första år under rätt idylliska förhållanden. De musikaliska talangerna uppmuntrades i den musikälskande familjen, redan från barnsben komponerade han och spelade piano och violin. Som elvaåring antogs Josef till Pragkonservatoriet. Då han blev kompositionselev till Antonín Dvořák rådde inte längre några tvivel om karriärvalet. 1898 gifte han sig med Dvořáks äldsta dotter Otilka, samma dag som hennes föräldrar firade silverbröllop.

Serenad för stråkar från 1892 kom till på Dvořáks förslag och understryker med kraft ynglingens tekniska mästerskap. Liksom lärarens egen stråkserenad är Suks övervägande lyrisk till sin karaktär. Dvořák tyckte att elevens musik dittills dominerats av lite väl dystra stämningar. Han föreslog något gladare och mindre mollstämt, resultatet blev verkligen underbart och evigt ungt. *"Herregud, en så charmerande liten sak"*, var Johannes Brahms reaktion vid en första titt på partituret.

"Jag glömmer aldrig den förfärliga resan till Prag... jag var förkrossad och orolig för hur min hustru skulle ta den sorgliga händelsen, hon med sitt svaga hjärta".

Så berättar Suk hur han på turné med Böhmska Kvartetten 1904 per telegram kallas hem efter sin älskade svärfars bortgång.

Men det skulle bli värre. Året därpå rycktes även Otilka bort, vid 27 års ålder. *"Sådana olyckor bryter antingen ned en man, eller så för de upp alla krafter som slumrar inom honom till ytan"*, skrev Suk. Till sin egen förvåning fann han sig rätt snart i den senare kategorin. *"Musiken räddade mig"*.

Ett kuriosum är att Suk faktiskt tillhör tonsättarna som blivit OS-medaljörer. Fram till 1948 ingick kulturgrenar i de olympiska spelen, däribland musik. Vid sommar-OS i Los Angeles 1932 tog han hem en silvermedalj för festmarschen *"Mot ett nytt liv"*. Egendomligt nog delades varken guld eller brons ut i musikkategorin detta år, så han var hur som helst liksom ensam på palLEN. Men man kan också minnas att den svenske konstnären David Wallin samma år erövrade ett OS-guld med målningen *"Vid Arilds strand"*.

/Gunnar Lanzky-Otto

Jubileumssång

Uppsala Kammarorkester firar sitt 50-årsjubileum hela säsongen 2018-2019. Vi återger minnen från olika tidpunkter under dessa 50 år. Denna gång hör vi två av orkestrernas violinister och deras bild av Uppsala Kammarorkester genom åren.

Anders Inge

Sedan jag började spela i Uppsala Kammarorkester 1979 så har det hänt mycket med orkestern. På den tiden var nivån i orkestern väldigt blandad, och det kunde exempelvis vara musiklärare från närområdet som var med. Eftersom nivån var så skiftande hade man som professionell musiker en känsla av att komma och hjälpa till, att vara ett stöd för övriga musiker.

Såsom jag minns det var standarden ungefär densamma under 80- och början av 90-talet, men en utveckling började att ta fart när Gérard Korsten tillsattes som chefsdirigent under 90-talet. Han jobbade hårt med orkestern, särskilt med stråket, för att få upp kvalitén. Utvecklingen fortsatte med Shelley och kurvan gick uppåt när Paul Mägi tillträdde som chefsdirigent 2004. Mägi lyckades samla orkestern på ett sätt som ingen hade lyckats med innan. Jag har sagt det till honom, att han var som kaptenen på en båt, den som hade bäst sikt och man kunde alltid lita på honom. Han fick de stora symfoninspelningarna att låta fantastiska trots att vi är en mindre orkester än brukligt för den sortens verk.

Uppsala Kammarorkester har verkligen lyfts till en riktig spetsorkester under den tid som jag har varit med, och särskilt de senaste tjugofem åren. I och med att det är en så pass liten orkester så måste varje enskild musiker vara bra, det går det inte att gömma sig i mängden. Man måste, så att säga, slipa vapnet varje gång man kommer hit, vilket gör det extra roligt och en ynnest att vara med.

Christina Gustavsson Hamberg

Jag började i Uppsala Kammarorkester 1993, det är 25 år som har gått väldigt fort. Det var provspelningar på våren 1993 och vi var elva stråkmusiker som blev anställda på stråktjänster om 30%. För mig som frilansmusiker har det alltid känts som en trygghet att ha den här basen, att alltid återkomma till Uppsala Kammarorkester under dessa år. När jag började i orkestern alternerade violinisterna mellan första och andra fiol i ett roterande schema, men sen ett antal år tillbaka sitter vi i samma stämmor hela tiden, och det passar mig.

En stor skillnad under den tid som jag har jobbat i orkestern är flytten från Universitetsaulan till Stora salen som vi är i nu. Akustiken i aulan var minst sagt svår. Det blev fördröjningar på instrumenten beroende på var du satt på scenen. Och spelade man till exempel i första fiol hörde man mest sig själv. Det gällde helt enkelt att lära sig hur akustiken fungerade, vad som fungerade, eller snarare vad som inte fungerade, för att få ihop orkestern till en enhet.

Det var helt klart ett lyft i och med flytten till Uppsala Konsert & Kongress. Förutom den förbättrade akustiken för oss musiker på scenen, när även ljudet ut på ett annat sätt i hela salen. Med sådana goda förutsättningar blir det såklart roligare att spela!

Musik i Upplands kommande konserter

24 mars kl 18.00 Uppsala Konsert & Kongress, Stora salen

Imagine Regionfinal

Bredaste livetävlingen för unga. Efter två deltävlingar har juryn utsett tolv akter till finalen. Vinnaren i Uppland går vidare till Imagine Sweden Riksfestival!

30 mars kl 16.00 Konstakademien, Stockholm

31 mars kl 16.00 Uppsala Konsert & Kongress, Sal B

Uppsala Kammarorkester vs. Brantelid

En av Skandinavien främsta cellister - Andreas Brantelid!

Anton Arenskij: Stråkkvartett med två celli, Frank Martin: Pavane couleur de temps,

Johannes Brahms: Stråksextett nr 2

30 mars - 7 april, Konsertkarusellen, turné i Uppsala län

Trio X och Magnus Lindgren

Arrangeras i samarbete med länets kommuner och föreningar. Turnéplan: www.musikiuppland.se

7 april kl 16.00, Uppsala Konsert & Kongress, Sal B

Som på räls. Vart är vi på väg?

En musikalisk frågesport genom världen med Linnékvintetten

Bengt Fagerström, trumpet, Paul Hägglöf, trumpet, Lennart Stevensson, horn

Birgitta Lagerstedt, trombon, Alexander Skylvik, tuba.

11 april kl 19.00, Uppsala Konsert & Kongress, Stora salen

Klassiskt och nyskrivet Uppsala Kammarorkester

Dirigent: Gérard Korsten. Solist: Ilya Gringolts, violin

8 maj kl 18.00, Uppsala Konsert & Kongress, Stora salen, *fri entré*

Fri symfoni! Uppsala Kammarorkester bjuder på en timmes konsert.

Dvořák symfoni nr 6 med Rebecca Miller som dirigent

9 maj kl 19.00 Uppsala Konsert & Kongress, Stora salen

Rózsa med Sparf Uppsala Kammarorkester

Dirigent: Rebecca Miller. Solist: Nils-Erik Sparf, violin

Bacewicz Uvertyr, Rózsa Violinkonsert, Dvořák Symfoni nr 6

Musik i Uppland samarbetar med Vi-skogen

Utöver en blomma, som tack till våra artisters medverkan planterar

Musik i Uppland fem träd i Vi-Skogen som en gåva till vår gemensamma jord.

Musik i Uppland, Box 3106, 750 03 Uppsala, tel. 018-17 19 20, info@musikiuppland.se

Länsmusikchef: Peter Waldemarsson 018-17 19 33

Orkesterchef: Mona Gunnarsson 018-17 19 36, mona.gunnarsson@musikiuppland.se

Foto: Bernt Lysell & Per Nyström - Tina Axelsson,

Följ Uppsala Kammarorkesters jubileumsår på facebook!

www.facebook.com/uppsalakammarorkester

Se Musik i Upplands aktiviteter också via facebook, twitter och youtube.

www.musikiuppland.se

**MU
SIK**
I UPPLAND